

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 13 października 2021 r.

ZP-KNPS.431.6.39.2021.AK

Pani
Anna Wójcik
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Czernicy

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 25, 26 i 27 sierpnia 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Monika Broniszewska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czernicy zwanym dalej „GOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 25 sierpnia 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2021 r.

W okresie objętym kontrolą – do dnia 28 maja 2020 r. jednostką kierowała Pani Krystyna Zaraś zatrudniona na stanowisku Kierownika GOPS w Czernicy, a od dnia 7 września 2020 r. Pani Anna Wójcik przy pomocy Zastępcy Kierownika – Renaty Godek-

Fiet, która w okresie od 1.06.2020 r. do 31.08.2020 r. pełniła obowiązki Kierownika Ośrodka.

Ww. osoby ponoszą odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 4 października 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),

- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą osoby Kierujące jednostką – Pani Krystyna Zaraś, Pani Renata Godek-Fiet i Pani Anna Wójcik posiadały upoważnienie Wójta Gminy Czernica do wydawania decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15).

Gmina Czernica nie prowadzi mieszkań chronionych, jednakże w celu realizacji niniejszego zadania w dniu 13.08.2021 r. zawarła Porozumienie o współpracy Nr GOPS.1140.1.14.2021.RGF z Fundacją RADUGA z siedzibą przy ul. Chojnowskiej 81A, 59-220 Legnica. Reguluje ono kwestie umieszczania osób potrzebujących pomocy, posiadających ostatni stały meldunek na terenie Gminy Czernica w mieszkaniu

treningowym prowadzonym przez Fundację. Porozumienie zawarto na czas określony – od 13.08.2020 r. do 28.02.2022 r. Ustalono w nim, że maksymalna szacunkowa liczba świadczeniobiorców wynosić będzie 2 osoby.

Rada Gminy Czernica Uchwałą Nr II/16/2018 z dnia 30 listopada 2018 r. oraz Uchwałą Nr XIII/144/2020 z dnia 5 lutego 2020 r. określiła szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Czernica nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2) oraz prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym (pkt 3), gdyż jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka w odniesieniu do pierwszej z wymienionych form pomocy, w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o taką pomoc, a osoby wymagające wsparcia w postaci drugiej z przywołanych form pomocy były kierowane do instytucji poza Gminą Czernica.

Gmina Czernica w 2020 r. realizowała 3 projekty socjalne. Na rok 2021 zaplanowano realizację 4 projektów (pkt 3a).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 5, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie wystąpiły zdarzenia mające znamiona klęski żywiołowej lub ekologicznej lub też nie było zgłoszeń, czy wniosków o taką formę pomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Kierownik GOPS nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców gminy. Jednakże osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie ich wytaczania (art. 110 ust. 5 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek skierował 3 wnioski o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności we Wrocławiu. Osobom zgłaszającym się do Ośrodka udostępniano druki wniosków o wydanie orzeczenia i udzielano informacji w powyższym zakresie (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy składał Radzie

Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Czernicy spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust.1 ustawy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 250 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS, którzy świadczyli pracę socjalną w środowisku. Od dnia 30 maja 2021 r. dodatek, o którym wyżej mowa przysługuje w wysokości 400 zł. Za miesiąc maj 2021r. został on naliczony proporcjonalnie. W aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy uprawnień i obowiązków.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Czernica zamieszkałą przez 16 280 osób, w tym 56 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2020 r.) i 16 932 mieszkańców, w tym 25 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 25.08.2021 r.). W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czernicy na dzień kontroli zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych świadczących pracę w środowisku (4 etaty).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku GOPS w Czernicy powyższy wskaźnik jest spełniony w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie Nr 1 M.P. na wniosek Strony z dnia 17.09.2020 r. o przyznanie specjalistycznych usług opiekuńczych w postaci zajęć z pedagogiem specjalnym – terapeutą behawioralnym oraz z pedagogiem Ośrodek decyzją znak: GOPS.USŁ.8225.4.2020.KRW z dnia 16.10.2020 r., po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego część I w dniu 29.09.2020 r., przyznał usługi w formie zajęć z pedagogiem specjalnym – terapeutą behawioralnym oraz z pedagogiem z komunikacji alternatywnej oraz wpisem w uzasadnieniu decyzji poinformował Stronę, że usługi w formie zajęć z neurologopedą zostaną przyznane po zgłoszeniu się specjalisty. Następnie decyzją znak: GOPS.USŁ.8225.5.2020.KRW z dnia 1.12.2020 r. orzekł o przyznaniu usług w formie zajęć z neurologopedą. GOPS wydał drugą z wymienionych decyzji bez udokumentowania wszczęcia postępowania w tej sprawie i bez uprzedniego przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Wydając decyzję oparł się na dokumentach i wywiadzie środowiskowym część I z dnia 29.09.2020 r. i załączonych do niego dokumentach.

Zgodnie z treścią art. 102 ust 1 ustawy świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego lub też zgodnie z ust. 2 ww. artykułu z urzędu. W przypadku wszczęcia postępowania z urzędu organ administracji publicznej zobowiązany jest treścią art. 61 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021, poz. 735 ze zm.), zwanej dalej „k.p.a.” do uzyskania zgody strony. Wszczęcie postępowania winno być dokumentowane w formie pisemnej. Obowiązek ten wynika z treści art. 14 § 1a k.p.a., który stanowi, że sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej (...). Ponadto wydanie decyzji administracyjnej powinno być poprzedzone przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego o czym stanowi art. 106 ust. 4 ustawy. Zgodnie z normą określoną w przywołanym przepisie prawa decyzję administracyjną o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, wydaje się po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego.

2. W sprawie Nr 1 M.P. w rodzinnym wywiadzie środowiskowego część I z dnia 29.09.2020 r. ustalono dochód 4 osobowej rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, tj. z miesiąca sierpnia 2020 r. w oparciu o zaświadczenie o dochodach z dnia 16.09.2020 r. zawierające informację o wysokości średniej wysokości wynagrodzenia

brutto i wynagrodzenia po potrąceniu zaliczki podatku, składek ZUS i składek PPK za okres od 1.06.2020 r. do 31.08.2020 r. Zaświadczenie nie zawierało informacji o wysokości wynagrodzenia z miesiąca sierpnia 2020 r. Nie wyszczególniono w nim też wysokości poszczególnych składników wynagrodzenia, tj. wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe. W wywiadzie środowiskowym poprzedzającym wydanie decyzji GOPS.5035.1.2021.KRW z dnia 4.01.2021 r. ustalono dochód rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, tj. z miesiąca listopada 2020 r. w oparciu o zaświadczenie o dochodach z dnia 3.12.2020 r. nie zawierające informacji o poszczególnych składnikach wynagrodzenia, które przywołano powyżej.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek została złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania (...), a sytuację dochodową osoby lub rodziny ustala się m. in. na podstawie zaświadczenia albo oświadczenia o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informacje o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe na co wskazuje art. 107 ust. 5b pkt. 7 ustawy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Błędny tok postępowania w sprawie przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Błędne dokumentowanie dochodu rodziny w sprawie przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Przed wydaniem decyzji administracyjnej o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia, z wyjątkiem decyzji o odmowie przyznania biletu kredytowanego oraz decyzji w sprawach cudzoziemców, o których mowa w art. 5a, przeprowadzać

rodzinny wywiad środowiskowy, a w przypadku udzielania pomocy z urzędu dokumentować wszczęcie postępowania.

Podstawa prawna: art. 106 ust 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) oraz art. 14 § 1 i 61 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

2. Dochód członka rodziny uzyskiwany z tytułu zatrudnienia ustalać w oparciu o zaświadczenie albo oświadczenie o wysokości wynagrodzenia z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca złożenia wniosku, zawierające informację o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowanej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 3 w związku z art. 107 ust. 5b pkt 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz.1876 ze zm.).

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Czernica
- 2.a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
wz kierownika

 Helena Sławska

